

Rekomendācijas par pamatprincipiem, kas ievērojami pieprasot Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju, kā arī rīcību ārkārtējās situācijas laikā un pēc tās darbības beigām

I. Vispārīgie jautājumi

1. Rekomendācijas nosaka pamatprincipus, kuri būtu jāievēro pašvaldības domei, nozares ministrijai vai Krīzes vadības padomei lemjot par ārkārtējās situācijas izsludināšanas pieprasīšanu Ministru kabinetam, kā arī rīcību ārkārtējās situācijas laikā un pēc tās darbības beigām saskaņā ar likumu „[Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli](#)”.

2. Pieprasīt Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju nav pamatoti, ja spēkā esošā tiesiskā regulējuma ietvaros ir iespējams novērst vai pārvarēt konkrēto valsts apdraudējumu, kā arī likvidēt tā sekas.

3. Pieprasījums Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju ir uzskatāms kā vienīgais iespējamais tiesiskais instruments nacionālās drošības nodrošināšanai konkrētajā valsts apdraudējuma gadījumā.

4. Pēc katras izsludinātās ārkārtējās situācijas, institūcijai, kas pieprasījusi tās izsludināšanu vai Ministru kabineta noteiktai institūcijai, nepieciešams veikt profesionālu visaptverošu analīzi par ārkārtējās situācijas darbības laikā noteiktajiem un īstenotajiem pasākumiem, kā arī par tās rezultātiem informēt Krīzes vadības padomi un Ministru kabinetu.

II. Pašvaldības domes

5. Pašvaldības dome var izstrādāt ieteikumus par kārtību, kādā pašvaldības institūcijas aicina pašvaldības domei lemt par pieprasījumu Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju.

6. Pašvaldības dome var pieprasīt Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju savā administratīvajā teritorijā, pieņemot attiecīgu pašvaldības domes lēmumu.

7. Pašvaldības domes lēmumā norādāma šāda informācija:

7.1. valsts apdraudējuma veida, intensitātes, rakstura un apdraudētās teritorijas apraksts;

7.2. pieņemtie lēmumi un veiktie pasākumi valsts apdraudējuma novēršanai, mazināšanai vai pārvarēšanai;

7.3. iesaistīto pašvaldību institūciju noteiktā kompetence, kā arī to rīcībā esošie un piesaistītie cilvēku un tehniskie resursi;

7.4. detalizēts pamatojums, kādēļ spēkā esošā tiesiskā regulējuma ietvaros nav iespējams novērst vai pārvarēt konkrēto valsts apdraudējumu, kā arī likvidēt tā sekas;

7.5. prognozējamo seku apraksts, ja netiks pieņemts lēmums izsludināt ārkārtējo situāciju;

7.6. pieprasījuma Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju saturu, norādot informāciju atbilstoši šo rekomendāciju 8.punktam;

7.7. deleģējumu pašvaldības domes priekšsēdētājam vai deputātam pārstāvēt pašvaldības domi Krīzes vadības padomē un Ministru kabinetā;

7.8. citu ar konkrēto apdraudējumu nepieciešamu informāciju.

8. Pašvaldības dome pēc lēmuma pieņemšanas nodrošina, ka tiek sagatavots Ministru kabineta rīkojuma „Pār ārkārtējās situācijas izsludināšanu” projekts (turpmāk – Ministru kabineta rīkojuma projekts), kurā precīzi norāda (paraugs – [pielikumā](#)):

8.1. ārkārtējās situācijas izsludināšanas iemeslu un pamatojumu;

8.2. laiku uz kuru to izsludina;

8.3. teritoriju, kurā tā tiek izsludināta;

8.4. atbildīgo institūciju un līdzatbildīgās institūcijas, kā arī to īpašās pilnvaras;

8.5. izmantojamos resursus;

8.6. juridisko un fizisko personu tiesību ierobežojumus;

8.7. valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju īpašos pienākumus un tiesības;

8.8. lēmuma par ārkārtējās situācijas izsludināšanu izplatīšanas kārtību;

8.9. citu informāciju atbilstoši apdraudējuma veidam, intensitātei un raksturam, kā arī apdraudētās teritorijas lielumam;

8.10. institūciju, kura nodrošina juridisko un fizisko personu zaudējumu, kas radušies īstenojot Ministru kabineta rīkojumu, uzskaiti.

9. Ministru kabineta rīkojuma projektā paredzētajiem ierobežojumiem un papildus pienākumiem jābūt ar leģitīmu mērķi, samērīgiem, nediskriminējošiem, pamatotiem un nepieciešamiem katrā konkrētā gadījumā.

10. Ministru kabineta rīkojuma projekts, kuram tiek pievienots pašvaldības domes lēmums, ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas starpniecību iesniedzams Valsts kancelejā un nosūtāms elektroniski informācijai:

10.1. Krīzes vadības padomes sekretariātam (cmc@vugd.gov.lv);

10.2. ministrijai, kuras kompetencē ir ar ārkārtējo situāciju paredzētie pasākumi (oficiālā e-pasta adrese).

11. Izskatot Ministru kabineta rīkojuma projektu Krīzes vadības padomē vai Ministru kabinetā pašvaldības domi pārstāv tās priekšsēdētājs vai tās pilnvarots pašvaldības domes deputāts.

12. Pēc Ministru kabineta rīkojuma projekta apstiprināšanas pašvaldības dome savas kompetences ietvaros nodrošina:

12.1. Ministru kabineta rīkojuma „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (turpmāk – Ministru kabineta rīkojums) precīzu īstenošanu;

12.2. citos pašvaldību kompetenci reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktā ievērošanu, ja Ministru kabineta rīkojumā nav noteikts citādi;

12.3. savlaicīgu Ministru prezidenta informēšanu par valsts apdraudējuma veida, intensitātes un rakstura izmaiņām, kā arī mainoties apdraudētās teritorijas lielumam, vienlaicīgi šo informāciju nosūtot elektroniski šo rekomendāciju 10.punktā minētajām institūcijām.

13. Pēc izsludinātās ārkārtējās situācijas beigām pašvaldības dome sagatavo un ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas starpniecību iesniedz Krīzes vadības padomes sekretariātā informatīvo ziņojumu par tās pieņemtajiem lēmumiem un veiktajām darbībām ārkārtējās situācijas laikā, kā arī izdarītajiem secinājumiem.

III. Nozares ministrija

14. Par nozari atbildīgā ministrija (turpmāk - ministrija) var izstrādāt ieteikumus par kārtību, kādā tās pārraudzības institūcijas aicina ministriju lemt par pieprasījumu Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju.

15. Ministrija var pieprasīt Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju administratīvās teritorijas daļā, valsts daļā vai visā valstī, pieņemot attiecīgu ministrijas lēmumu.

16. Ministrijas lēmumā norādāma šāda informācija:

16.1. valsts apdraudējuma veida, intensitātes, rakstura un apdraudētās teritorijas apraksts;

16.2. pieņemtie lēmumi un veiktie pasākumi valsts apdraudējuma novēršanai, mazināšanai vai pārvarēšanai;

16.3. iesaistīto institūciju noteiktā kompetence, kā arī to rīcībā esošie un piesaistītie cilvēku un tehniskie resursi;

16.4. detalizēts pamatojums, kādēļ spēkā esošā tiesiskā regulējuma ietvaros nav iespējams novērst vai pārvarēt konkrēto valsts apdraudējumu, kā arī likvidēt tā sekas;

16.5. prognozējamo seku apraksts, ja netiks pieņemts lēmums izsludināt ārkārtējo situāciju;

16.6. pieprasījuma Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju saturu, norādot informāciju atbilstoši šo rekomendāciju 8.punktam;

16.7. citu ar konkrēto apdraudējumu nepieciešamu informāciju.

17. Ministrija pēc lēmuma pieņemšanas nodrošina, ka tiek sagatavots Ministru kabineta rīkojuma projekts, kurā precīzi norāda (paraugs – [pielikumā](#)):

- 17.1. ārkārtējās situācijas izsludināšanas iemeslu un pamatojumu;
- 17.2. laiku uz kuru to izsludina;
- 17.3. teritoriju, kurā tā tiek izsludināta;
- 17.4. atbildīgo institūciju un līdzatbildīgās institūcijas, kā arī to īpašās pilnvaras;
- 17.5. izmantojamos resursus;
- 17.6. juridisko un fizisko personu tiesību ierobežojumus;
- 17.7. valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju īpašos pienākumus un tiesības;
- 17.8. lēmuma par ārkārtējās situācijas izsludināšanu izplatīšanas kārtību;
- 17.9. citu informāciju atbilstoši apdraudējuma veidam, intensitātei un raksturam, kā arī apdraudētās teritorijas lielumam;
- 17.10. institūciju, kura nodrošina juridisko un fizisko personu zaudējumu, kas radušies īstenojot Ministru kabineta rīkojumu, uzskaiti.

18. Ministru kabineta rīkojuma projektā paredzētajiem ierobežojumiem un papildus pienākumiem jābūt ar leģitīmu mērķi, samērīgiem, nediskriminējošiem, pamatotiem un nepieciešamiem katrā konkrētā gadījumā.

19. Ministru kabineta rīkojuma projekts, kuram tiek pievienots ministrijas lēmums, iesniedzams Valsts kancelejā un nosūtāms elektroniski informācijai:

- 19.1. Krīzes vadības padomes sekretariātam (cmc@vugd.gov.lv);
- 19.2. ministrijai, kuras kompetencē ir ar ārkārtējo situāciju paredzētie pasākumi (oficiālā e-pasta adrese);
- 19.3. pašvaldībai, kuras teritorijā plānots izsludināt ārkārtējo situāciju (oficiālā e-pasta adrese).

20. Izskatot Ministru kabineta rīkojuma projektu Krīzes vadības padomē vai Ministru kabinetā ministriju pārstāv ministrs vai tā pilnvarota ministrijas amatpersona.

21. Pēc Ministru kabineta rīkojuma projekta apstiprināšanas ministrija savas kompetences ietvaros nodrošina:

- 21.1. Ministru kabineta rīkojuma precīzu īstenošanu;
- 22.2. citos ministrijas kompetenci reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktā ievērošanu, ja Ministru kabineta rīkojumā nav noteikts citādi;
- 22.3. savlaicīgu Ministru prezidenta informēšanu par valsts apdraudējuma veida, intensitātes un rakstura izmaiņām, kā arī mainoties apdraudētās teritorijas lielumam, vienlaicīgi šo informāciju nosūtot elektroniski šo rekomendāciju 19.punktā minētajām institūcijām.

23. Pēc izsludinātās ārkārtējās situācijas beigām ministrija sagatavo un iesniedz Krīzes vadības padomes sekretariātā informatīvo ziņojumu par tās pieņemtajiem

lēmumiem un veiktajām darbībām ārkārtējās situācijas laikā, kā arī izdarītajiem secinājumiem.

IV. Krīzes vadības padome

24. Krīzes vadības padome (turpmāk - padome) var pieprasīt Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju administratīvās teritorijas daļā, valsts daļā vai visā valstī, pieņemot attiecīgu padomes lēmumu.

25. Padomes lēmumā norādāma šo rekomendāciju 16.punktā minētā informācija.

26. Padome pēc lēmuma pieņemšanas nodrošina, ka uz tā pamata tiek sagatavots Ministru kabineta rīkojuma projekts atbilstoši šo rekomendāciju 17.punktam un [pielikumam](#).

27. Ministru kabineta rīkojuma projektā paredzētajiem ierobežojumiem un papildus pienākumiem jābūt ar leģitīmu mērķi, samērīgiem, nediskriminējošiem, pamatotiem un nepieciešamiem katrā konkrētā gadījumā.

28. Ministru kabineta rīkojuma projekts, kuram tiek pievienots padomes lēmums, iesniedzams Valsts kancelejā un nosūtāms elektroniski informācijai:

28.1. ministrijai, kuras kompetencē ir ar ārkārtējo situāciju paredzētie pasākumi (oficiālā e-pasta adrese);

28.2. pašvaldībai, kuras teritorijā plānots izsludināt ārkārtējo situāciju (oficiālā e-pasta adrese).

29. Izskatot Ministru kabineta rīkojuma projektu Ministru kabinetā padomi pārstāv Ministru prezidents, padomes priekšsēdētājs vai tā pilnvarota amatpersona.

30. Pēc Ministru kabineta rīkojuma projekta apstiprināšanas padome savas kompetences ietvaros nodrošina:

30.1. Ministru kabineta rīkojuma precīzu īstenošanu;

30.2. citos padomes kompetenci reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktā ievērošanu, ja Ministru kabineta rīkojumā nav noteikts citādi;

30.3. savlaicīgu Ministru prezidenta, padomes priekšsēdētāja informēšanu par valsts apdraudējuma veida, intensitātes un rakstura izmaiņām, kā arī mainoties apdraudētās teritorijas lielumam, vienlaicīgi šo informāciju nosūtot elektroniski šo rekomendāciju 28.punktā minētajām institūcijām.

31. Pēc izsludinātās ārkārtējās situācijas beigām padome izvērtē pašvaldības domes vai ministrijas informatīvo ziņojumu par to pieņemtajiem lēmumiem un veiktajām darbībām ārkārtējās situācijas laikā, kā arī izdarītajiem secinājumiem.

32. Padome pēc padomes priekšsēdētāja vai padomes locekļa ierosinājuma izvērtē ministrijas vai pašvaldības domes pieprasījumu Ministru kabinetam izsludināt ārkārtējo situāciju un pieņem attiecīgu lēmumu, par kuru informē Ministru kabinetu un pieprasījuma iesniedzēju.

V. Valsts kanceleja

33. Valsts kanceleja saņemot šo rekomendāciju 10.punktā minēto pašvaldības domes, ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas starpniecību, iesniegto Ministru kabineta rīkojuma projektu, vai šo rekomendāciju 19.punktā minēto ministrijas iesniegto Ministru kabineta rīkojuma projektu, vai šo rekomendāciju 28.punktā minēto padomes iesniegto Ministru kabineta rīkojuma projektu:

33.1. nekavējoties informē Ministru prezidentu par Ministru kabineta rīkojuma projekta saņemšanu un savas kompetences ietvaros sniedz viedokli par to;

33.2. iekļauj Ministru kabineta rīkojuma projektu tuvākajā Ministru kabineta sēdes darba kārtībā, ja Ministru prezidents nav noteicis citādi.

34. Pēc Ministru kabineta rīkojuma projekta apstiprināšanas Ministru kabineta sēdē Valsts kanceleja nodrošina tā sagatavošanu parakstīšanai un lēmuma par ārkārtējās situācijas izsludināšanu paziņošanu Saeimas prezidijam 24.stundu laikā.

K.Druvaskalns

Krīzes vadības padomes sekretariāts

2014.gada 03.janvārī